

memleket Siyaset Yönetim

Cilt 9, Sayı 22, Temmuz 2014

Bilim, Tarih ve Siyaset

- Bilimsel Gelişmenin Temelindeki
Doğu-Batı Etkileşimi 263
Doğan GÜN
- Dünyanın Düzeltilmesi Üzerine Bir Araştırma:
Genetizm ve İnsan Hakları 295
Hürol ÇANKAYA
- Sürdürülebilir Üretim-Tüketim Politikaları Çerçevesinde
“Yeşil Ekonomi” Üzerine Bir Değerlendirme 327
Ayşen SATIR REYHAN
- Devlet ve Din İlişkileri Bağlamında Devletin Din Üzerinden
Neo-Liberal Dönüşümü 349
Özkan LEBLEBİCİ
- 1980 Öncesi Ülkücü Hareketin İslamleşmesinde
Seyit Ahmet Arvasi Etkisi ve “Türk-İslam Ülküsü” 377
Fatih YAŞLI

Ocak ve Temmuz aylarında yılda iki kez yayımlanır.

İletişim: YAYED Ziya Gökalp Cad. No. 30, Kat. 5, D.17, 06420 Kızılay/ANKARA

Tel: 0 312 430 35 60, Faks: 0312 430 62 90, e-posta: msy@yayed. org

memleket SiyasetYönetim (MSY) Dergisi ekonomi, sosyoloji, tarih, uluslararası ilişkiler, vb. disiplinlerden yararlanarak siyaset bilimi ve kamu yönetimi konularını ele alan bilimsel makalelere yer verir.

Türkçe makaleler yayımlayan memleket SiyasetYönetim (MSY) hem iki hakemin, hem de yazarın değerlendirme süreci boyunca gizli kaldığı hakemli bir dergidir.

Dergi Bedeli 15 TL (Posta Gideri Hariç)

Hesap No: Ziraat Bankası Ankara – Mithatpaşa Şubesi 1262-43436143-5001, Posta çeki No: 5066311

memleket Siyaset Yönetim

Volume 9, No 22, July 2014

Science, History and Politics

- Eastern and Western Interaction on the Basis of Scientific Developments 263
Doğan GÜN
- A Research on the Improvement of the World: Geneticism and Human Rights 295
Hürol ÇANKAYA
- An Assessment on the Subject of “Green Economy” as Part of Sustainable Production-Consumption Politics 327
Ayşen SATIR REYHAN
- Transformation of State at Religion in the Context of State-Religion Relations 349
Özkan LEBLEBİCİ
- The Influence of Seyit Ahmet Arvasi on the Pre-1980 Islamification of the Ulkucu (Nationalist) Movement and the Turkish-Islamic Idealism 377
Özkan LEBLEBİCİ

Published biannually in January and July.

Address: YAYED Ziya Gökalp Cad. No. 30, Kat. 5, D.17, 06420 Kızılay/ANKARA
Tel: 0 312 430 35 60, Fax: 0312 430 62 90, e-mail: msy@yayed. org

memleket SiyasetYönetim (MSY) Journal publishes academic papers in the field of public administration and political science benefiting from disciplines such as economy, sociology, history and international relations.

memleket SiyasetYönetim (MSY) is published in Turkish. This journal employs double blind reviewing, where both the referee and author remain anonymous throughout the process.

The price per volume: 15 TL

Account No: Ziraat Bankası Ankara – Mithatpaşa Şubesi 1262-43436143-5001, Postal check No: 5066311

Dergimizin bu sayısında bilim, tarih ve siyaset başlığı ile okuyucularımızla buluşuyoruz. Bilim, tarih ve siyaset, tarihselden güncel tartışmalara, edebiyattan siyasete değin sürekli gündemde olma özelliğini taşımaya devam ediyor.

Konu ile ilgili tartışmalar, bilimi saf bilimsellik yönü ile değil, Doğu, Batı karşıtlığı üzerinden okumakta ve bu okuma, literatürün önemli bir kesitini kapsamakta. Öyle ki, bilim söz konusu olduğunda, herhangi bir bilimsel ilerleme/gelişme-icat/keşif, onun evrensel ölçekteki tarihsel ayak izini sürmekten ziyade, bir medeniyetin içinden okunarak kimliklendirilmekte: İslam alemi, Hristiyan dünyası, Yahudi kültürü, Uzakdoğu medeniyeti... Acaba bilimsel evrim, “alem”, “dünya”, “medeniyet”, “kültür”, vb. başına hangi sıfat gelirse yekpare o sıfatla anılan bir “bütünsellik” mi içerir yoksa bu bütünsellik içinde “tekillikler”, “tikellikler” de mevcut mudur? Bilimsel bir ilerleme/gelişme-icat/keşif sadece yekpare bir alemin içinde mi gelişir, yoksa kendi tarihselliği içinde diğer dünyalarla, alemlere, medeniyetlerle, kültürlerle de karşılıklı iletişim-etkileşim içinde midir? Bilimi ve bilim insanlarını, Hristiyan, Müslüman, Musevi, Uzakdoğulu vb. (Müslüman alimler, Hristiyan bilim adamları vb.) sınıflandırmak ne derece bilimseldir? Zira din adamlarından değil bilim insanlarından söz ediyoruz. Bu bağlamda, herhangi bir bilimsel sıçramayı, bir medeniyetin içinden mi okumalıyız, yoksa insanlık tarihinin “ortak birikim”i üzerinden mi? Diğer bir ifade ile tarihin öznesi medeniyetler midir yoksa insanoğlu mudur? Bilimsellik ölçüğümüz medeniyetçilik midir yoksa evrensellik midir?

Sorunun temeli, bu tanımlamalardaki “tümel/bütünsel önerme” (tikel veya tekil olmayan) sorunudur: Bütünsel bir coğrafyadan, bütünsel bir toplumsal yapıdan, bütünsel bir insan tipinden mi vb. bahsediyoruz? Sorular çoğaltılabilir. Sorun bizi tarihsel ve toplumsal gerçekliklerden koparıp, sınırsız ve sınıfsız bütünsel bir tarihsel ve toplumsal tahayyüle, belki ütöpik bir yazına götürüyor.

Bir başka husus, günden güne karmaşıklaşan ve geleceği tehdit altına aldığı düşünülen çevre sorunlarının, bilim ve medeniyet tartışmalarının niteliğini de değiştirmeye başlamasıdır. Özellikle küresel ısınma ile ilgili olarak ortaya konulan tehlikeli gelecek senaryoları insanlığın “ortak medeniyet”inin inşa edilmesini veya korunmasını öncelikli hale getirdi. Bu aşamaya gelinirken, sanayi devriminden bu yana insanoğlunun içinde yaşadığı doğayı kayıtsızca dönüştürerek geliştirdiği “medeniyet” ve “bilim felsefesi” de sorgulanmaya başlandı. Benzer şekilde, genetik alanında ortaya çıkan gelişmeler, bilimin etik sınırları zorladığı bir aşamaya gelmesiyle birlikte, insan hakları açısından tartışılmaktadır. Bütün bu gelişmeler, çevre sorunlarının tehdit ettiği “ortak geleceğimiz” başlığı altında insanlığın uzlaşmasını gerektiren “sürdürülebilir” yeni bir “ortak medeniyet” algısını da ortaya çıkarmaktadır.

Türkiye söz konusu olduğunda; sorun, edebiyattan sosyolojiye, tarihten siyasete birçok alanda ve eserde dile getirildiği gibi, acaba bir Doğu ile Batı sorunu mudur, yoksa modernleşme sürecinde kadim “geleneksellik” ile “modernleşme” süreci

arasındaki gerilim ve geçişler midir? Kapitalizmin bu süreçteki yeri nedir? Toplum- sal sınıfların bu süreçteki davranış kalıpları nasıldır? Aslına bakılırsa, ilgili literatür, Doğucuların “garbiyatçılık”, Batıcıların “şarkiyatçılık” okuması arasında sıkışmış durumda. Bu belki de konuya “medeniyetçilik” yaklaşımının getirdiği “biz/bizim medeniyetimiz” ve “öteki/onların medeniyeti” algısının doğal bir sonucu. Böyle bir yaklaşım medeniyetleri “biz-sempati duyulan-kabul edilen” ve “öteki-antipati duyulan-red edilen” şeklinde bir muhasebe defteri tutma biçimine dönüştürmekte. Tarihinin “ortak birikimi” üzerinden yükselen, insanlığın “sempati ve antipati” yerine “”empati” vurgulu “ortak medeniyeti”nin inşa edilmesinin önünü kapatmakta. Böyle olunca Tanzimat’tan beri süregelen modernleşme hareketleri de bulunulan tarafa göre kâr ile zarar denklemi içinde tanımlanmakta. Halbuki, yönetsel olarak; sorun, tarihsel süreci, “gelenekselden moderne” geçiş sürecinde, iki farklı tarihsel kategori arasındaki karşıtlıklar ve geçişler üzerinden okumakla çözülebilir.

Derginin bu sayısında, bilimi bu tür kimliklendirme sorunlarından arındıran, tarihi ve siyaseti “şarkiyatçılık” ve ya “garbiyatçılık” algısının dışında irdeleyen ve bunlara dair örnek vakalar üzerinden inceleyen çalışmalara yer vermeye çalıştık.

Yazarların kendi dilinden:

Doğan Gün, “Bilimsel Gelişmenin Temelindeki Doğu-Batı Etkileşimi” başlıklı makalesinde,

“Doğu ya da Batı’nın birbirlerine üstünlüklerini kabul etme yerine, kıyas yoluna giderek bunların zaman içinde gösterdikleri gelişme ve karşılıklı etkileşim izah edilmeye çalışıldığı gibi, Batı’nın yükselişini gerçekleştiren Doğu’ya ait bir kaç keşif, kişi ve yere odaklanılmıştır.”

Hürol Çankaya, “Dünyanın Düzeltilmesi Üzerine Bir Araştırma: Genetizm ve İnsan Hakları”, başlıklı makalesinde şuna dikkat çekmekte;

“Geçen yüzyıldan miras kalan biyoteknoloji, yüzyılın başında İnsan Genomu Projesi’nin de tamamlanmasıyla birlikte yepyeni bir çağa girmiş ve tarımdan sağlığa kadar birçok alanda insanlık lehine büyük beklentiler yaratmıştır. Sadece bilimsel anlamda değil, bir popüler kültür ürünü olarak da gen kavramının yaşamımıza girdiği ve teknolojinin eşitsiz biçimde olsa da hayatın tüm alanlarına nüfuz ettiği tarihin bu dönüm noktasında, biyoteknolojinin sosyal sonuçları, özellikle insan hakları açısından önem taşımaktadır”.

Ayşen Satır Reyhan, “Sürdürülebilir Üretim-Tüketim Politikaları Çerçevesinde “Yeşil Ekonomi” Üzerine Bir Değerlendirme” başlıklı makalesinde,

“Küresel çevre sorunlarının giderek büyüdüğü çağımızda materyal büyümeye odaklanmış, ekonomik sistemi doğa sistemlerinden ayrı varsayan ve doğal kaynaklara verilen zararları dikkate almayan neo-klasik ekonomiye alternatif yaklaşımlar ortaya çıkarken, toplumların refah düzeyinin tüketimle olan ilişkisi de sorgulanmaktadır.”

Özkan Leblebici, “Devlet ve Din İlişkileri Bağlamında Devletin Din Üzerinden Neo-Liberal Dönüşümü” başlıklı makalesinde konuyu şöyle ele almakta;

“Din, devlet ve toplum arasındaki karmaşık ilişkileri neoliberal tartışmalar çerçevesinde ele almaktır. Bu yolla, günümüzün yönetim bilimi yazınında, bağlamından kopararak yapısal tezlerle desteklenen olguları gerçek düzlemlerine oturtmak adına önemli bir adım atılabilecektir.”

Fatih Yaşlı, “1980 Öncesi Ülkücü Hareketin İslamileşmesinde Seyit Ahmet Arvasi Etkisi ve ‘Türk-İslam Ülküsü’ ” başlıklı makalesinde,

“Ülkücü Hareketin 1980 öncesinde yaşadığı ideolojik dönüşüm, Hareketin ideologlarından Ahmet Arvasi üzerinden anlatılmıştır. Başlangıçta daha seküler bir milliyetçilik anlayışını temsil eden Ülkücü Hareket zamanla, milliyetçilikle İslam’ı sentezleyen bir niteliğe kavuşmuştur.”

Gelecek sayılarımızda buluşmak dileğimizle...

Prof. Dr. Cenk REYHAN